

แหล่งเรียนรู้ : ชมรมเยาวชนคนรักษ์แม่น้ำอิง โรงเรียนเทิงวิทยาคม (ทุนระดับกลุ่ม)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

แหล่งเรียนรู้ชมรมเยาวชนคนรักษ์แม่น้ำอิง มีโรงเรียนเทิงวิทยาคม นำโดย คุณครูกาญจนา อักษรดิษฐ์ และคุณครูบริสุทธิ์ อักษรดิษฐ์ เป็นเจ้าภาพหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน คือ สมาชิกชมรม จำนวน ๒๐๐ คน

โรงเรียนเทิงวิทยาคมเป็นโรงเรียนประจำอำเภอเทิง มีนักเรียนทั้งหมด ๒,๕๓๘ คน เด็กนักเรียนส่วนใหญ่วที่เรียนในโรงเรียนมาจากคนในชุมชน พ่อแม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมริมสองฝั่งแม่น้ำอิง ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของอำเภอเทิง ด้วยวิธีการทำเกษตรกรรมสมัยใหม่และการขยายตัวของเมือง ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนทั้งเรื่องคุณภาพน้ำสำหรับอุปโภค - บริโภค แหล่งอาหาร จึงเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามมา โดยขาดการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาเบื้องต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ กระทรวงศึกษาได้มีโครงการน้ำใสทั่วไทย ดูน้ำพระทัยพระราชินี ลงสู่โรงเรียนเทิงวิทยาคม และทางโรงเรียนได้เห็นความสำคัญกับโครงการดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำอิง โดยมีคุณครูกาญจนา อักษรดิษฐ์ และคุณครูบริสุทธิ์ อักษรดิษฐ์ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ในช่วงเริ่มต้นโครงการมีนักเรียนเข้าร่วมจำนวน ๙ คน เพื่อทำกิจกรรมสำรวจทางน้ำ ตรวจสอบสภาพความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำอิงและสำรวจสิ่งแวดล้อมชุมชน พบปัญหาวิกฤตสถานการณ์น้ำในแม่น้ำอิงรวมทั้งระบบนิเวศพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ จึงได้มีการจัดตั้งชมรมขึ้นโดยนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคมภายใต้ชื่อ “เยาวชนคนรักษ์แม่น้ำอิง” ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อสังเกตปัญหา ตรวจสอบคุณภาพน้ำเบื้องต้น และนำมาเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๑.๒ เส้นทางการพัฒนา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ กระทรวงศึกษาได้มีโครงการน้ำใสทั่วไทย ดุจน้ำพระทัยพระราชินี โดยให้โรงเรียนทั่วประเทศดำเนินกิจกรรมตามตัวชี้วัดที่ทางโครงการกำหนด ซึ่งโรงเรียนเทิงวิทยาคมได้กำหนดการทำกิจกรรมสำรวจทางน้ำ ตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์ของแม่น้ำอิง พบปัญหาวิกฤตสถานการณ์น้ำในแม่น้ำอิง โดยกลุ่มได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเริ่มต้นในพื้นที่ ซึ่งในตอนนั้นมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวน ๙ คน และเมื่อการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้น สภาพปัญหาของแม่น้ำอิงมีมากขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงได้มีการจัดตั้งชมรมขึ้นโดยนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคมภายใต้ชื่อ “เยาวชนคนรักแม่น้ำอิง” มีสมาชิกจำนวน ๙๐ คนในปีแรก เพื่อสังเกตปัญหา ตรวจสอบคุณภาพน้ำเบื้องต้น และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของชมรมยังขาดการเก็บข้อมูลองค์ความรู้ในเชิงวิจัย และการสื่อสารประเด็นปัญหาสู่สาธารณะที่สามารถขยายผลความรู้ให้กับชุมชนได้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เข้าร่วมโครงการ Samsung Smart Learning Center ในฐานะโรงเรียนนำร่องในโครงการอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการเรียนรู้ สามารถต่อยอดขยายผลงานอนุรักษ์แม่น้ำอิงได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยศึกษาประเด็นต่างๆ ที่สนใจเกี่ยวกับแม่น้ำอิง มีการดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบันและมีสมาชิกเข้าร่วมเกือบ ๒๐๐ คน

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

๑) จัดตั้งชมรม “เยาวชนคนรักแม่น้ำอิง” โดยนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม มีกิจกรรมการฝึกทักษะการสังเกตสภาพปัญหาที่พบ ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำเบื้องต้น การร่วมกันเก็บขยะ การรณรงค์การจับปลาทุกวิธีการเข้าค่าย การเก็บข้อมูล การค้นคว้าผ่านการทำวิจัย ค้นหาความรู้หาคำตอบ และการผลิตสื่อเพื่อบอกเล่าเรื่องราวการค้นพบของชมรมสู่ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒) กิจกรรมภายใต้โครงการนวัตกรรมศูนย์การเรียนรู้ Samsung Smart Learning Center การนำอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับจากโครงการ ทำการศึกษาประเด็นการใช้แม่น้ำอิง ความหลากหลายของพันธุ์ปลาในแม่น้ำอิง ผลกระทบจากผู้ใช้น้ำในแม่น้ำอิง รายได้สุทธิจากแม่น้ำอิง และกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อพัฒนาเด็ก สร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

๓) เกิดความเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ แหล่งเรียนรู้กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำบ้านเวียงใต้

๑.๔ ผลที่เกิดขึ้น

๑) สมาชิกชมรมเพิ่มขึ้นจากเด็กนักเรียนจำนวน ๙๐ คนในปีแรก ในปีที่สอง พี่ๆ แกนนำในชมรมมีการขยายผลสู่น้องๆ ที่เข้ามาสานต่อโครงการ ทำให้ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนเข้าร่วมในชมรมเกือบ ๒๐๐ คน ที่กำลังเตรียมพร้อมที่จะสานต่อภารกิจในการอนุรักษ์แม่น้ำอิงต่อไป

๒) คุณครูที่ปรึกษานำกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับจากโครงการ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของ “งานวิจัยชุมชน” สานต่องานอนุรักษ์แม่น้ำอิงร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

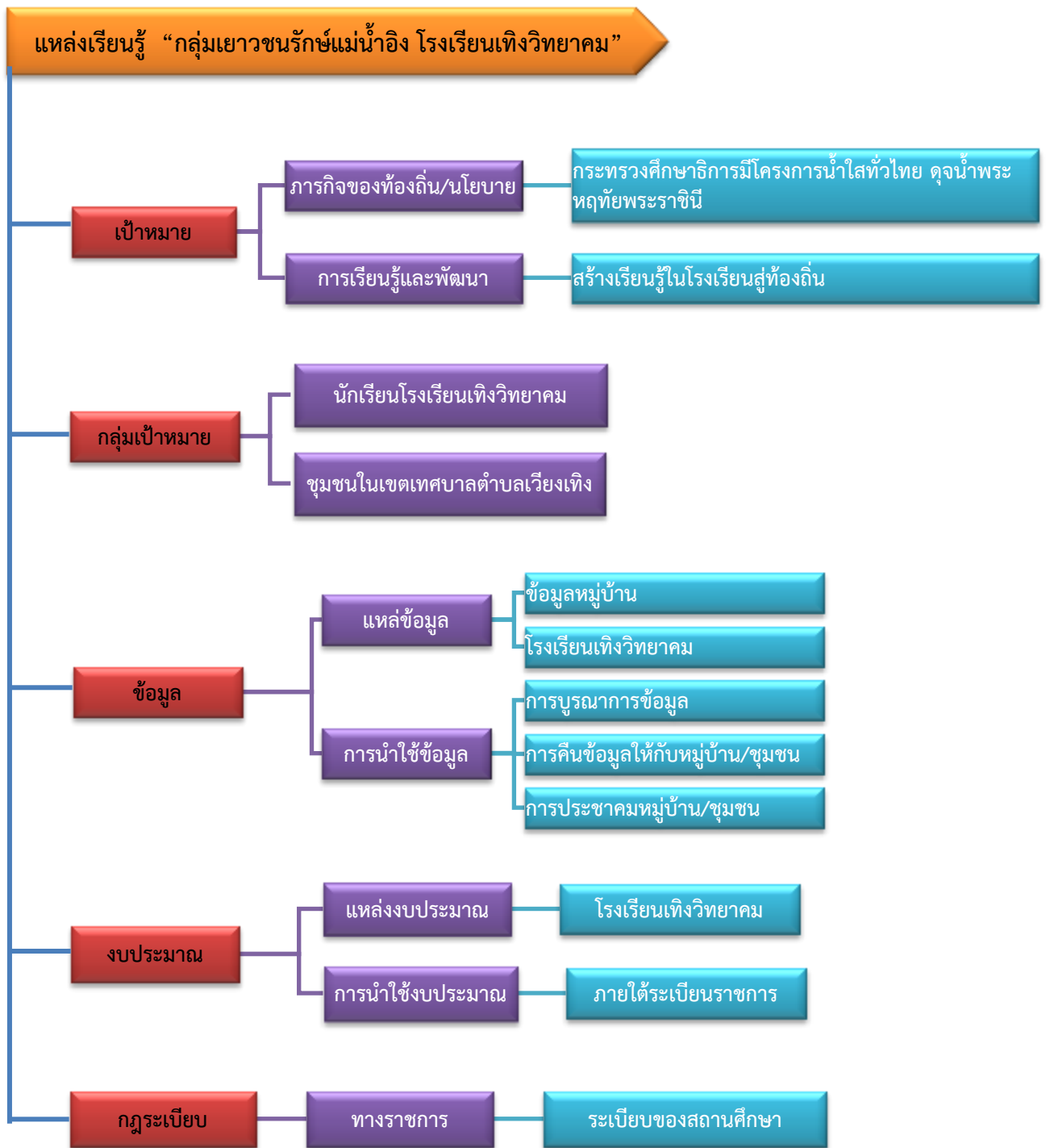
๓) “งานวิจัยชุมชน” ใช้ปัญหาของชุมชนเป็นพื้นฐาน โดยการลงพื้นที่ในชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิต ช่วยแก้ปัญหาวิกฤตสถานการณ์น้ำในแม่น้ำอิง สร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์และห่วงใยทรัพยากรร่วมกับชุมชน แกนนำ และคืนข้อมูลกลับสู่ชุมชน โดยการสื่อสารผ่านสื่อชุมชน ถ่ายทอดผ่านสื่อละคร ผ่านสื่อต่างๆ และเชิญคนในชุมชนเข้าร่วมศึกษา รับฟัง เสนอแนะ เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาาร่วมกันต่อไป

๔) สร้างสื่อสารสนเทศและกระบวนการเรียนรู้สู่สาธารณะอย่างแพร่หลาย ได้แก่ สารคดีห้องเรียนแห่งอนาคตของเด็กไทย รายการ “กบนอกกะลา” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ เอ็มคอตเอชดี (MCOT HD)

๑.๕ การขยายผลการดำเนินงาน

๑) ชมรมเยาวชนคนรักแม่น้ำอิง สามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ทั้งการลงพื้นที่ชุมชน รื้อเรื่องราวชุมชน มีจิตสำนึกในท้องถิ่น มีทักษะรู้จักแลกเปลี่ยน และเกิดการเรียนรู้ผ่านชาวบ้านในชุมชน

๑.๖ Typology

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้
๒.๑ ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

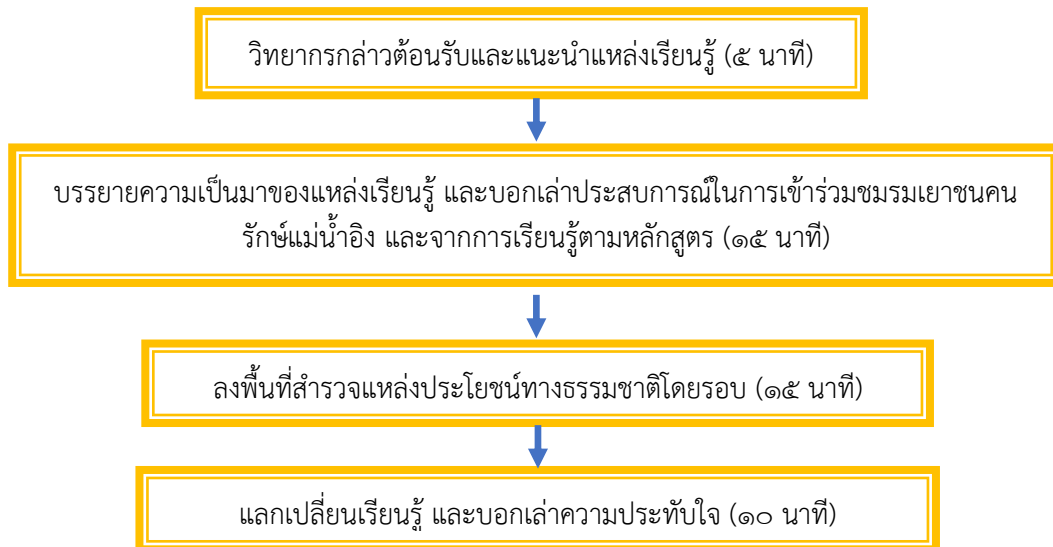
ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่	เบอร์โทรศัพท์
๑. นางกาญจนา อักษรดิษฐ์	ครู	-
๒. นายบริสุทธิ์ อักษรดิษฐ์	ครู	๐๘๖-๗๙๑๘๘๗๗
๓. นางโสภิต ทิววาท	ครู	-
๔. นางณัฐชา เรือนมูล	ครู	-
๕. นางจุฬารัตน์ จินะแก้ว	ครู	-
๖. นางสาวดอกอ้อ เทพจักร	ครู	
๗. นางสาวจินจุฑา เรือนสิทธิ์	ครู	
๘. นางพิมพ์ใจ พรหมสี	ครู	
๙. นายภูวนาท ราชเมืองมูล	นวก.ประจำแหล่ง	๐๙๙-๑๔๑๖๗๖๗

๒.๒ วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- ๑) เพื่อผู้เรียนได้เรียนรู้การดำเนินงานจากนักเรียนในโรงเรียนสู่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้าน
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำแนวคิดไปต่อยอด ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองได้

๒.๓ กิจกรรมการเรียนรู้ (เวลาที่ใช้ ๓๐ นาที)

การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ชมรมเยาวชนคนรักแม่ น้ำอิง ดังนี้

๒.๔ สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้/ เครื่องมือ

- ๑) แผนภาพโครงสร้างการทำงานของชมรม
- ๒) ผลงานของนักเรียน และสถานที่แหล่งเรียนรู้
- ๓) ไมโครโฟน/เครื่องขยายเสียง

๒.๕ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (ผู้เรียนจำนวน ๓๐ คน)

- ๑) ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน/หน่วยงานภาครัฐ
- ๒) ผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๓) เครือข่ายเทศบาลตำบลเวียงเทิง